



Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 110g/2018

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 79 alin. (4) din Codul penal

CHIȘINĂU

6 septembrie 2018

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 110G/2018
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI
DIN ARTICOLUL 79 ALIN. (4) DIN CODUL PENAL

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlii Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlii Aurel BĂIEȘU,
dlii Igor DOLEA,
dlii Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dumitru Avornic, *grețier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 31 iulie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examânând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 6 septembrie 2018 în camera de consiliu,

Prezintă următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „persoanelor adulte” din articolul 79 alin. (4) din Codul penal, ridicată de către dl avocat Marin Postu în dosarul nr. 21r-369/18, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 31 iulie 2018 de către dl judecător Iurie Iordan de la Curtea de Apel Chișinău, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin sentința Colegiului penal al Tribunalului Chișinău din 19 august 1998, dl Iacob Popa a fost condamnat pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de articolele 17 pct. 1) și 88 [*complicitate la omor premeditat*], articolul 88 pct. 6) și 8) [*omor premeditat săvârșit cu circumstanțe agravante*], articolele 17 și 88 pct. 1), 6) și 8) [*omor premeditat săvârșit cu circumstanțe agravante*], articolele 15, 17 și 88 pct. 1), 6) și 8) [*pregătire/tentativă și complicitate la omor premeditat săvârșit cu circumstanțe agravante*], articolele 15 și 123¹ [*pregătire/tentativă la sustragerea în proporții deosebit de mari din avutul proprietarului*] din Codul penal, adoptat prin Legea nr. din 24 martie 1961. În baza articolului 39 din Cod, instanța de judecată i-a aplicat dlii Iacob Popa o pedeapsă sub forma detenției pe viață, cu confiscarea averii.

4. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, dl Iacob Popa a formulat un apel, care a fost respins, ca tardiv, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel din 19 ianuarie 1999.

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 110G/2018
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI
DIN ARTICOLUL 79 ALIN. (4) DIN CODUL PENAL

5. Ulterior, dl Iacob Popa a formulat un recurs, însă acesta a fost respins ca nefondat prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 23 februarie 1999, fiind menținută sentința Colegiului penal al Tribunalului Chișinău din 19 august 1998 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel din 19 ianuarie 1999.

6. Pe 20 septembrie 2016, dl Iacob Popa a depus o cerere la Judecătoria Rezina, prin care a solicitat aplicarea retroactivă a prevederilor Codului penal adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, deoarece limitele pedepselor stabilite prin noua lege i-ar fi mai favorabile decât cele care au stat la baza hotărârii de condamnare din anul 1998. De asemenea, în cererea depusă, dl Iacob Popa a menționat că, în baza modificărilor articolului 79 alin. (1) din Codul penal, introduse prin Legea nr. 163 din 20 iulie 2017 [săvârșirea infracțiunii de către persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani poate fi apreciată de către instanța de judecată drept circumstanță excepțională], el trebuie să beneficieze de aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege.

7. Prin încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Șoldănești) din 7 mai 2018, instanța de judecată a admis parțial cererea depusă și a reîncadrat acțiunile dlui Iacob Popa în conformitate cu prevederile Codului penal adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, aplicându-i o pedeapsă sub forma detenției pe viață în baza articolului 84 alin. (5) din Cod. Cu referire la aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege în baza articolului 79 alin. (1) din Codul penal, instanța de judecată a menționat că, deși dl Iacob Popa avea 19 ani la momentul comiterii infracțiunilor pentru care a fost condamnat în anul 1998, acesta nu poate beneficia de prevederile menționate, deoarece i-a fost stabilită pedeapsa detenției pe viață. Potrivit instanței de judecată, acest fapt creează impedimente pentru aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege în baza articolului 79 alin. (1) din Codul penal, deoarece alin. (4) din același articol stabilește că prevederile alin. (1) nu sunt aplicabile persoanelor adulte în situația cărora intervine pedeapsa detenției pe viață, în situația recidivei de infracțiuni sau a săvârșirii de infracțiuni prevăzute la art.166¹ alin. (2)–(4).

8. Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Șoldănești) din 7 mai 2018, dl Iacob Popa a depus un recurs prin care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie aplicate noile prevederile legale mai favorabile.

9. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Marin Postu, care reprezintă interesele dlui Iacob Popa, a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „persoanelor adulte” din articolul 79 alin.(4) din Codul penal.

10. Prin încheierea din aceeași dată, Curtea de Apel Chișinău a admis cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

11. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

12. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr.985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 70

Închisoarea

„[...]”

(4) La stabilirea pedepsei definitive în caz de concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși , 20 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 12 ani și 6 luni pentru minori, iar în caz de cumul de sentințe – de 30 ani pentru adulți, 25 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 15 ani pentru minori.

[...]”

Articolul 76

Circumstanțele atenuante

„(1) La stabilirea pedepsei se consideră circumstanțe atenuante:

[...]”

b) săvârșirea infracțiunii de către un minor sau de către o persoană care a atins vârsta de 18 ani, dar nu a atins vârsta de 21 de ani;

[...]”

Articolul 79

Aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege

„(1) Ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie. Minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională. Săvârșirea infracțiunii de către persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani poate fi apreciată de către instanța de judecată drept circumstanță excepțională.

[...]”

(4) Prevederile alin. (1) nu se aplică **persoanelor adulte** în cazul aplicării pedepsei detențiunii pe viață, în cazul recidivei de infracțiuni sau al săvârșirii de infracțiuni prevăzute la art. 166¹ alin. (2)–(4).”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

13. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că textul „persoanelor adulte” din articolul 79 alin. (4) din Codul penal nu este clar și poate să genereze confuzii atunci când instanța de judecată este chemată să aplice o lege mai blândă.

14. Autorul excepției consideră că prevederile criticate contravin articolului 23 alin. (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului penal, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl avocat Marin Postu în dosarul nr. 21r-369/18, pendinte la Curtea de Apel Chișinău. Sesizarea este formulată de către un subiect abilitat cu acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

18. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „persoanelor adulte” din articolul 79 alin. (4) din Codul penal, care stabilește că instanța de judecată nu poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, în cazul persoanelor adulte cărora li s-a aplicat pedeapsa detenției pe viață.

19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că deși Codul penal nu definește noțiunea de „persoană adultă”, articolul 70 alin. (4) din Cod deosebește trei categorii de persoane, după vârsta pe care o au: (1) minorii – persoanele care nu au atins vârsta de 18 ani; (2) persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani; și (3) adulții – persoanele care au atins vârsta de 21 de ani.

20. Curtea constată că categoria persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani a fost introdusă prin Legea nr. 163 din 20 iulie 2017. Prin legea respectivă, legislatorul a stabilit o categorie intermediară de persoane, situată între categoria persoanelor minore și cea a persoanelor adulte, acordându-le astfel un statut special, în contextul umanizării politicii penale. Astfel, persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani pot beneficia, în cazul săvârșirii unei infracțiuni, de aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege [articolul 79 alin. (1), teza a III-a]. Ca în cazul minorilor, legislatorul a considerat că săvârșirea unei infracțiuni de către această categorie de persoane poate fi apreciată de către instanța de judecată drept circumstanță excepțională. Mai mult, săvârșirea infracțiunii de către o

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 110G/2018
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI
DIN ARTICOLUL 79 ALIN. (4) DIN CODUL PENAL

persoană care a atins vârsta de 18 ani, dar nu a atins vârsta de 21 de ani reprezintă și o circumstanță atenuantă stabilită în mod expres la articolul 76 alin. (1) lit. b) din Codul penal.

21. Prin urmare, prin Legea nr. 163 din 20 iulie 2017 legislatorul nu doar că a introdus o categorie intermediară de persoane între persoanele adulte și persoanele minore, ci a stabilit implicit faptul că, în condițiile stabilirii tratamentului sancționator, vârsta persoanelor adulte începe de la 21 de ani. Categoria persoanelor cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani funcționează doar în cadrul condițiilor stabilirii tratamentului sancționator și nicidecum nu poate fi aplicat față de alte instituții de drept penal.

22. Totuși, problema abordată de către autorul excepției apare în contextul respingerii cererii sale de către instanța de judecată în partea ce ține de aplicarea tezei a III-a de la articolul 79 alin. (1) din Codul penal cauzei deduse judecării. Curtea reține că aplicarea și interpretarea legii penale ține de competența instanțelor de drept comun, atât timp cât nu există vicii de neconstituționalitate. În acest caz nu există asemenea vicii.

23. Prin urmare, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a textului „persoanelor adulte” din articolul 79 alin. (4) din Codul penal, ridicată de către dl avocat Marin Postu în dosarul nr. 21r-369/18, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

*Chișinău, 6 septembrie 2018
DCC nr. 94
Dosarul nr. 110g/2018*